Ôn aga koguni koolimaju, näiteks I algkooli oma, kus töötatakse kolme vahetusega. See raskendab ruumide puhastust ja õhuvahetust ning mõjub ebasoodsalt tervisse.

Koolipinkidest on tervishoiuliselt häid umbes 10%, sallitavaid 33%, kuna 57% on kõlbmatud. Suuremaks paheks on järjekindluse puudus laua nõlvuses, suur positiivne distants — 64,6% pinkidest, kuna 0 distantsiga on 10% ja miinusdist. 25,3% kõigist pingest. Ka pikkuse poolest jätavad pingid palju soovida: endises VII algkoolis olid tarvitusel isegi 6-istmelised pingid. Uute koolipinkide tellimisel on Tartus peatuma jäädud Rettigi ja eriti nende ridade autori parandatud Erismani süsteemi pinkide juurde (V algkoolis).

Jooginõudeks on peale kahe kesk- ja ühe algkooli kruus või klaas; viimane asjaolu on väga hädaohtlik nakkushaiguste levitamise suhtes. Autori poolt on konstrueeritud suhujooksva joaga veekraan, mida võib tarvitada veevärgi või otse veereservuaari (pange) küljes; vee rõhumine ei pea seejuures mitte kõikuma mitmeatmosfäärilise rõhu piires, vastasel korral tuleb seda ühtlaseks teha mehaanilise regulaatori abil, nagu see sünnib V algkoolis. — Kätepesu-riistad puuduvad 4 alg- ja 3 keskkoolis.

Tee, piima ja saia müük õpilasile on korraldatud 4 alg- (1 era-) ja 7 keskkoolis (4 era- ja 3 omavalitsuse-kooli). Korraldajaks on, peale juudi kogukonna juudi algkooli, igal pool hoolekogud üksi või koos koolijuhatusega. Maksuta saavad suupistet algkooles 19 õpilast (XIII) ja keskkooles 64 õpilast (linna tütarlastegümn. 15, vene gümn. 16, Treffneri gümn. 30, reaalgümn. 2, tehnikagümn. 1). Sooja suupiste korraldamine on tarvitusel ka V algkoolis [1]). Ses suhtes on hoolekogudel ees veel palju tänuväärt tööd.

Koolide tervishoiulise seisukorra areng Tartus. Võrrelda praegust koolide tervishoiulist seisukorda möödunud aegade omaga on väga raske, sest puuduvad andmed. Andmed koguti varemalt kõik rahvakoolide inspektori kantseleisse, kuid sõja ajal evakueeriti arhiiv Venemaale. Ainult praeguse IV algkooli juhatajal on kõik andmed eeskujulikult päevaraamatusse kantud. Saadud andmed käivad 1892., 1908. ja 1911. aasta kohta ja on toodud ühes tabelis 1924./25. a. omadega, välja arvatud 1892. a. Koolide tervislikust seisundist 1892. a. annab väikese pildi sel aastal korraldatud koolide revideerimise komisjoni (üks liikmeist oli arst) akt. Komisjon konstateeris, et I (poeglaste) ja III algkoolil puuduvad täielikult ventilatsiooniavaused peale uste; väljakäigu-kohad on külmad ja üle õue; III algkoolil on rõivastevarnad klassis. 1908. a. andmed on 2 linna- (I ja IV), 2 riigi- ja 1 era-algkoolilt 10 klassiga. 1911. aastast leidusid andmed endistes I, IV ja V linna-, 2 riigi-, 2 abiandmis-seltsi ja 1 era-algkooli kohta, kuna 2 linna- ja 4 era-algkooli kohta andmed puuduvad. Silmas pidades, et kõik koolid üleliigselt täis olid kiilutud ja ka muud tingimused peaaegu kõigis kooles ühtlased olid, võib eriti 1911. a. kohta käivad andmeid enam-vähem üldisteks pidada. Neist andmeist selgub, et 1908. a. tuli ühe õpilase peale alla normi põrandapinda 30% kl.; 1924./25. a. 17,0% linna- ja 26,7% era-algkooles, sept. 1925. a. on linna-algkoolide % umbes 12—13 ja era-algkooles veel vähem, 1911. a. aga 12,5%; viimased lähevad kõik linnakoolide arvele.

---

1) 1926. a. alul on see olemas 6 algkoolis; V algkoolis on asutatud hoolekogu ja õpetajatenõukogu poolt õpilaste kooperatiiv, mis korraldab tee, saia ja õpiabinõude müüki; ka II algkoolis on saia ja tee müük kooli poolt korraldatud.

Tartu, lk. 571